

Er referens
M2015/283/Ee

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Vår referens:
Kristoffer Arvidson Thonäng

Elektrikerna och Sekos yttrande över Elsäkerhet - en ledningsfråga (SOU 2014:89)

Svenska elektrikerförbundet (Elektrikerna) och Seko anser att förslagen som utredningen lägger fram till övervägande del är positiva. Det tas flera viktiga steg framåt för att reglera elsäkerheten dock ser förbunden att det i vissa detaljer saknas delar som är av vikt för våra medlemmar och elsäkerheten.

Elektrikerna och Seko ställer sig positiva till förslaget om att flytta ansvaret för elinstallationer från behörig installatör till företaget. Detta innebär att det blir tydligare var ansvaret ligger. Ansvaret ligger med förslaget på chefen, vilket vi anser ger bättre trygghet för våra medlemmar. I ett vidare perspektiv gör en sådan ansvarsfördelning även att det blir enklare för kunderna att kräva ut ansvar om något går snett.

Förbunden ser även positivt på förslaget om att ett företagsregister, som ska samköras med registret över behörig installatör, upprättas hos Elsäkerhetsverket. Detta innebär att de anställda, såväl som kunderna, vet att företaget är seröst samt kontrolleras av myndigheten.

Ett av kriterierna för att företagen ska få auktorisation är att det finns en behörig installatör knuten till företaget. Detta anser vi vara en allvarlig brist i förslaget. Elektrikerna och Seko anser att den behörige installatören ska vara tillsvidareanställt eller ha bestämmande ägarinflytande i elinstallationsföretaget. Elinstallatören skall vidare ha en sådan ställning i elinstallationsföretaget att denne har ett bestämmande inflytande över de elsäkerhetsbeslut som ingår i hans arbetsområde. Att endast föreskriva att den behörige installatören ska vara knuten till företaget är svagt och leder till komplikationer.

Förbunden anser vidare att det måste regleras en tydligare ansvarsfördelning mellan ägare av företag samt den behörige installatören. Elektrikerna och Seko anser att den behörige installatören ska ha veto när det gäller utförande av installation. Utan en sådan reglering riskerar den anställde hamna i en situation där denne står mellan alternativen att antingen utföra ett arbete som är farligt eller att inte utföra arbetet men då bryta mot arbetsorder och därmed riskera sin anställning.

Vidare tar utredningen ett steg i rätt riktning med förslaget om egenkontrollprogram. Egenkontrollprogrammet ska, genom att företaget upprättar metoder för att anläggningarna ska vara säkra, skydda liv och egendom. Detta är positivt. Dock är det Elektrikernas och Sekos bestämda uppfattning att det föreslagna egenkontrollprogrammet skall preciseras så att det för elsäkerheten viktiga innehållet bestäms i **lagen**. Det krävs även att det tydligare regleras att personen som utför arbetet också ska skyddas, exempelvis genom program för hur introduktion i arbete ska ske. Här finns ett samspel med arbetsmiljölagen som måste fungera på tillfredsställande sätt.

Särskilda problem uppstår vid uthyrning av elektriker. Tidigare var utlåning mellan installationsfirmor tillåtet genom ett särskilt beslut av Elsäkerhetsverket. Utredningens förslag kommer att möjliggöra uthyrning till en kund som helt kan sakna kompetens på elsäkerhetsområdet. Bemanningsverksamhet kännetecknas främst av att arbetsledningsrätten under uthyrningen innehas

av någon annan än den anställdes arbetsgivare. Utifrån ett elsäkerhetsperspektiv är detta oerhört problematiskt. Det är genom arbetsledningsrätten som elinstallationsföretaget säkerställer att elsäkerheten upprätthålls. Utredningens förslag får förstås på sådant sätt att arbetsgivaren även i en uthyrningssituation har att säkerställa kraven på elsäkerhet. Enligt vår mening är det svårt att förstå hur den föreslagna egenkontrollen i kombination med elinstallatörens ansvar ska kunna utövas vid uthyrning. För det fall dessa skyldigheter ska kunna utövas fullt ut innebär detta att avtalsförhållandet inte längre kan betecknas som uthyrning. Istället är arbetet att betrakta som en entreprenad. Detta förhållande i kombination med de betydande risker för elsäkerheten som råder vid uthyrning innebär att vi är **starkt** kritiska till en ordning som tillåter uthyrning till andra kunder än elinstallationsföretag.

För att uppnå hög elsäkerhet och god arbetsmiljö krävs tydlig reglering om vilken ansvarsfördelning som ska råda mellan den behörige elinstallatören och yrkesmannen. Delegeringskedjorna måste vara tydliga.

Förslaget innebär att Elsäkerhetsverket ska bedriva tillsyn över egenkontrollprogrammet. För detta måste Elsäkerhetsverket ges erforderliga resurser och medel. Den erfarenhet förbunden har idag gör gällande att Elsäkerhetsverket inte har resurser för att bedriva tillsyn. Ansvar och regler för utformning av egenkontrollprogram, behörighet och återkallande av auktorisation behöver preciseras. Det är av vikt att regelverket för återkallelse av rätten att utföra behörighetskrävande elinstallationer förenklas och görs tydligare. Exempelvis vad som ska ske om elinstallatören är borta sex veckor i sträck från företaget i tjänstledighet, långtidssjukdom och så vidare. Reglerna bör vidare utformas så att de inte enkelt kan kringgå genom byte av juridisk person eller liknade.

Förbunden anser att en central del i väl fungerande elsäkerhetsarbete är att hela anläggningen är behörighetskrävande. Styckas arbetet upp skapas en situation där elinstallatörer inte vet vilket arbete som gjorts i andra delar av anläggningen samt om arbetet är gjort enligt gällande förordningar och föreskrifter. Det måste vara fokus på elsäkerhet och den som ytterst ansvarar för anläggningen måste kunna ta ansvar för att alla delar i anläggningen är korrekta.

Elektrikerna och Seko ser även behov av att se över instruktionerna för Elsäkerhetsverket. Förbunden anser att fokus för verket i allt för stor utsträckning varit att avreglera elmarknaden. Detta stämmer inte i alla delar överens med uppdraget om att värna elsäkerheten. Lagstiftningen på området måste vara tydlig så att myndigheten vet vad den har att förhålla sig till.

För framtiden är det även centralt att sambandet med den nordiska elbehörighetslagstiftningen skall bibehållas så att utbyte av yrkesperson över gränserna kan genomföras på ett lika friktionsfritt sätt som hittills.

Slutligen vill förbunden påpeka att lagstiftningen som föreslås är otydlig i sitt språkbruk. Detta gör lagarna svåra att överblicka och därmed blir det svårt att se hur rättstillämpningen ska fungera.

Med vänlig hälsning,

Per-Håkan Waern
Vice ordförande Elektrikerna

Janne Rudén
Ordförande Seko

/Kristoffer Arvidsson Thonäng